

Môi trường pháp lý cho đội ngũ truyền thông chính sách ở Việt Nam hiện nay

Ngày nhận bài: 25/09/2024 | Ngày phản biện: 27/09/2024 | Ngày xuất bản: 30/09/2024

Tác giả: Đinh Thị Xuân Hòa (Học viện Báo chí và Tuyên truyền)

Tóm tắt: Truyền thông chính sách là một nhiệm vụ, một chức năng quan trọng của cơ quan hành chính nhà nước các cấp. Trong bối cảnh bùng nổ thông tin như hiện nay, công tác này ngày càng được chú trọng, góp phần tạo sự đồng thuận trong xã hội, nâng cao hiệu quả, hiệu lực trong việc thực thi chính sách. Qua truyền thông, người dân không chỉ nhận thức đúng về chính sách, đồng thuận với Nhà nước trong thực hiện chính sách, mà còn tham gia phản biện, góp ý bổ sung, hoàn thiện chính sách... Có được kết quả như vậy là nhờ một phần quan trọng của đội ngũ làm công tác truyền thông chính sách. Tuy nhiên, để phát huy hơn nữa năng lực của đội ngũ này, cần có môi trường pháp lý phù hợp hơn để các nhà truyền thông chính sách nỗ lực, trách nhiệm và sáng tạo hơn.

1. Vai trò của môi trường pháp lý với đội ngũ truyền thông chính sách

Truyền thông chính sách là quá trình trao đổi thông tin về chính sách của Nhà nước, nhằm tăng cường hiểu biết, góp phần thay đổi nhận thức, tiến tới điều chỉnh hành vi và thái độ phù hợp của người dân với nhu cầu quản lý phát triển của cộng đồng và của toàn xã hội. Truyền thông chính sách là một nhiệm vụ quan trọng của cơ quan hành chính nhà nước các cấp. Để truyền thông chính sách, các cơ quan nhà nước đều bố trí cán bộ và lực lượng làm nhiệm vụ này. Trong đó, báo chí và các loại hình truyền thông khác là những kênh thông tin quan trọng thực hiện truyền thông chính sách.

Để hoạt động hiệu quả, đội ngũ làm truyền thông chính sách cần có môi trường pháp lý phù hợp.

Có thể hiểu, môi trường pháp lý cho đội ngũ truyền thông chính sách là tổng hợp các quy định pháp luật liên quan đến lĩnh vực mà đội ngũ này thực hiện. Ở đó, các quyền, nghĩa vụ và lợi ích hợp pháp của người thực hiện được pháp luật bảo vệ.

Có môi trường pháp lý sẽ giúp các nhà truyền thông chính sách biết những việc được/không được thực hiện. Đây cũng là cơ sở bảo đảm, thúc đẩy trách nhiệm hoạt động của nhà truyền thông chính sách. Hành lang pháp lý này gồm những quy định về quyền cũng như nghĩa vụ của nhà truyền thông chính sách, về trách nhiệm của các cơ quan, tổ chức, cá nhân có thẩm quyền trong việc đảm bảo quyền tác nghiệp của người truyền thông chính sách. Những quy định này bao gồm các chế tài xử lý đối với các tổ chức, cá nhân vi phạm, có hành vi cản trở nhà truyền thông chính sách hoạt động đúng pháp luật.

2. Môi trường pháp lý cho đội ngũ truyền thông chính sách ở Việt Nam – thực trạng và những vấn đề đặt ra

Ở Việt Nam hiện nay, môi trường pháp lý cho đội ngũ truyền thông chính sách đã được quan tâm là cơ sở quan trọng để đội ngũ truyền thông hoạt động đúng, nỗ lực và có trách nhiệm. Có một số chính sách tiêu biểu liên quan đến đội ngũ làm truyền thông chính sách như sau:

Thứ nhất, Luật Tiếp cận thông tin; Luật Báo chí; Nghị định số 09/2017/NĐ-CP ngày 09/02/2017 của Chính phủ quy định chi tiết việc phát ngôn và cung cấp thông tin cho báo chí của các cơ quan hành chính nhà nước (gọi tắt là Nghị định 09). Đây là những văn bản quy phạm pháp luật quan trọng giúp người làm báo nói riêng và người làm truyền thông, truyền thông chính sách nói chung có cơ sở để tác nghiệp thuận lợi. Luật và Nghị định này quy định rõ người thực hiện phát ngôn và cung cấp thông tin cho báo chí.

Từ Nghị định 09 của Chính phủ nêu trên, tùy từng đơn vị lại có những quy chế riêng. Ví dụ, tháng 3/2023, Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch đã có Quyết định 562/QĐ-BVHTTDL ban hành Quy chế phát ngôn và cung cấp thông tin cho báo chí của Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch. Ngày 10/5/2019, Bộ trưởng Bộ Công an ban hành Thông tư số 11/2019/TT-BCA quy định về phát ngôn và cung cấp thông tin cho báo chí trong Công an nhân dân; tạo hành lang pháp lý để tổ chức thực hiện hiệu quả hoạt động

phát ngôn, cung cấp thông tin cho báo chí, giúp nâng cao hiệu quả hoạt động tuyên truyền và phát huy vai trò của người phát ngôn Bộ Công an. Hay, các địa phương cũng họp bàn và đưa ra những quyết định ở địa phương mình. Chẳng hạn, Quyết định số 29/2019/QĐ-UBND, ngày 30/8/2019, của Ủy ban nhân dân (UBND) tỉnh Hà Nam về việc Ban hành Quy chế Phát ngôn và cung cấp thông tin cho báo chí của các cơ quan hành chính nhà nước trên địa bàn tỉnh Hà Nam...

Thực tế cho thấy, công tác phát ngôn và cung cấp thông tin cho báo chí đã được các cơ quan, tổ chức, địa phương quan tâm triển khai. Nhiều cơ quan, đơn vị đã chủ động tiếp xúc, đối thoại, tổ chức họp báo cung cấp đầy đủ thông tin về các vụ việc nổi cộm, những vấn đề nhạy cảm đang được dư luận quan tâm. Những nỗ lực này đã góp phần thông tin về các chính sách kịp thời, minh bạch, có hiệu quả. Qua đây, báo chí và các phương tiện truyền thông cũng có những điều kiện thuận lợi hơn trong thực hiện chức năng tuyên truyền phổ biến chính sách của nhà nước.

Bên cạnh những thành công, thực tiễn hoạt động truyền thông chính sách vẫn còn những vấn đề bất cập. Hiện nay, không ít đơn vị, người được giao nhiệm vụ truyền thông chính sách chưa chủ động cung cấp thông tin cho báo chí. Việc thực hiện các quy định trong Quy chế phát ngôn và cung cấp thông tin báo chí tuy đã được quán triệt sâu rộng và có sự nỗ lực của các cơ quan, đơn vị, tuy nhiên, vẫn còn bộc lộ một số hạn chế trong thực hiện. Có lúc, có nơi còn lúng túng; một số cơ quan, đơn vị vẫn còn tình trạng né tránh gặp gỡ báo chí để phát ngôn và cung cấp thông tin. Thủ trưởng một số đơn vị chưa thực sự quan tâm đến công tác phát ngôn và cung cấp thông tin cho báo chí...

Thứ hai, Quyết định số 407/QĐ-TTg ngày 30/3/2022 của Thủ tướng Chính phủ phê duyệt Đề án "Tổ chức truyền thông chính sách có tác động lớn đến xã hội trong quá trình xây dựng văn bản quy phạm pháp luật giai đoạn 2022-2027". Trong Quyết định này, điều 1, mục số 7 và mục số 8, phần IV Nhiệm vụ và giải pháp đã đề cập tới việc "Nâng cao năng lực đội ngũ cán bộ thực hiện truyền thông dự thảo chính sách", giao nhiệm vụ cho Bộ Thông tin và Truyền thông (Bộ TT&TT), Bộ Tư pháp phối hợp các công việc tổ chức, xây dựng tài liệu, chủ trì tập huấn cho đội ngũ phóng viên, biên tập viên, báo cáo viên, cán bộ quản lý thông tin, báo chí, truyền thông ở trung ương; địa phương, các cơ quan trong diện quản lý, các nguồn lực xã hội (Mặt trận Tổ quốc Việt

Nam và các tổ chức thành viên của Mặt trận, Hội Luật gia Việt Nam, Liên đoàn Luật sư Việt Nam, Phòng Thương mại và Công nghiệp Việt Nam, các tổ chức, doanh nghiệp, cá nhân),... kiến thức, kỹ năng truyền thông, xử lý thông tin khi thực hiện truyền thông chính sách.

Trên cơ sở Quyết định của Chính phủ, một số bộ, ngành cũng đã xây dựng những văn bản ban hành kế hoạch thực hiện. Ví dụ, ngày 02/3/2023, Bộ Tư pháp có Quyết định 253/QĐ-BTP, về kế hoạch thực hiện Đề án “Tổ chức truyền thông chính sách có tác động lớn đến xã hội trong quá trình xây dựng văn bản pháp luật giai đoạn 2022-2027”.

Thứ ba, Quy định số 101-QĐ/TW, ngày 28/02/2023 của Ban Bí thư về “Trách nhiệm, quyền hạn và việc bổ nhiệm, miễn nhiệm, khen thưởng, kỷ luật lãnh đạo cơ quan báo chí”.

Tại quy định này đã có chương II và chương III với tổng cộng 09 điều quy định về việc bổ nhiệm, miễn nhiệm; khen thưởng kỷ luật đối với lãnh đạo cơ quan báo chí.

Quy định 101 thể hiện sự quan tâm, lãnh đạo, chỉ đạo của Đảng đối với việc đổi mới, nâng cao trách nhiệm, quyền hạn và việc bổ nhiệm, miễn nhiệm, khen thưởng, kỷ luật lãnh đạo cơ quan báo chí phù hợp với đổi mới công tác cán bộ trong tình hình mới.

Quy định mới này “góp phần xây dựng đội ngũ lãnh đạo các cơ quan báo chí, nhà xuất bản có bản lĩnh chính trị, năng lực trình độ chuyên môn, nghiệp vụ và phẩm chất đạo đức để “xây dựng nền báo chí, truyền thông chuyên nghiệp, nhân văn và hiện đại” và “sắp xếp ngành xuất bản, in và phát hành theo hướng tinh gọn, chất lượng, hiện đại hoá” theo tinh thần Nghị quyết Đại hội XIII của Đảng⁽¹⁾.

Thứ tư, Chỉ thị 07-CT/TTg, của Thủ tướng Chính phủ ngày 21/3/2023 về tăng cường công tác truyền thông chính sách, trong đó quy định về biên chế vị trí việc làm đối với cán bộ làm công tác chuyên trách truyền thông chính sách...

Trong Chỉ thị này, Thủ tướng yêu cầu các bộ, cơ quan ngang bộ, cơ quan thuộc Chính phủ và UBND các tỉnh, thành phố trực thuộc trung ương quan tâm bố trí, sắp xếp, bồi dưỡng, nâng cao năng lực, trình độ đội ngũ làm công tác truyền thông chính sách bảo đảm phù hợp với yêu cầu nhiệm vụ. Chỉ thị cũng yêu cầu Bộ Nội vụ phối hợp với Bộ

TT&TT hướng dẫn về vị trí việc làm, định mức biên chế của công chức, viên chức làm công tác truyền thông, bảo đảm phù hợp với quy định tại Nghị định số 62/2020/NĐ-CP ngày 01/6/2020 của Chính phủ về vị trí việc làm và biên chế công chức và Nghị định số 106/2020/NĐ-CP ngày 10/9/2020 của Chính phủ về vị trí việc làm và số lượng người làm việc trong đơn vị sự nghiệp công lập.

Thực tiễn thời gian qua cho thấy, nhiều vấn đề lớn, quan trọng của đất nước do Đảng, Nhà nước, Quốc hội, Chính phủ lãnh đạo, chỉ đạo đã thành công tốt đẹp. Có được kết quả này, một phần có sự đóng góp không nhỏ của công tác truyền thông chính sách. Bên cạnh những kết quả đạt được, công tác truyền thông chính sách vẫn còn một số tồn tại. Ví dụ, số lượng đơn vị làm truyền thông chính sách còn ít. Theo ông Lưu Đình Phúc - Cục trưởng Cục Báo chí: "Chúng ta có cả một hệ thống truyền thông lớn với số lượng 800- 900 cơ quan báo chí trên cả nước, thực hiện nhiệm vụ tuyên truyền chủ trương, chính sách của Đảng và Nhà nước. Tuy nhiên, cơ quan làm truyền thông chính sách chỉ chiếm khoảng 0,56%"⁽²⁾.

Cùng với đó, đội ngũ nhà truyền thông còn mỏng và chưa thật chuyên nghiệp. Theo kết quả khảo sát do Bộ TT-TT tiến hành tại 59 cơ quan là bộ, ngành, tỉnh, thành phố trực thuộc trung ương về công tác truyền thông chính sách, cho thấy chưa có sự nhất quán mô hình bộ phận chuyên trách về truyền thông; 40/59 cơ quan khảo sát chưa có đội ngũ truyền thông chuyên trách; nhân lực làm công tác truyền thông ở cơ quan nhà nước chưa được chuẩn hóa, thường là kiêm nhiệm các công việc khác⁽³⁾.

Đây cũng chính là một trong những hệ quả của việc "gần đây nhiều vụ việc nổi cộm trên không gian báo chí, truyền thông (trong đó có vụ việc trở thành "sự cố truyền thông", ảnh hưởng lớn đến tâm lý xã hội, sản xuất, kinh doanh, thậm chí trật tự an ninh...) có nguyên nhân xuất phát một phần từ sự thiếu kinh nghiệm xử lý truyền thông hiệu quả từ phía các cơ quan hành chính nhà nước. Nhiều bộ, ngành, địa phương chưa hình thành được đội ngũ cán bộ làm truyền thông chính sách chuyên trách, chuyên nghiệp, chưa thấy được tầm quan trọng của việc phải bố trí được nguồn lực phù hợp..."⁽⁴⁾.

Cùng với đó, "nhiều địa phương, bộ, ban ngành vẫn còn xem nhẹ công tác truyền thông chính sách; thiếu kế hoạch, thiếu chủ động, thiếu chuyên nghiệp trong cung

cấp thông tin. Hệ quả là thời gian qua đã để xảy ra không ít sự cố, khủng hoảng truyền thông trên một số lĩnh vực, làm ảnh hưởng đến việc thực hiện các chủ trương, đường lối, chính sách pháp luật của Nhà nước" ⁽⁵⁾...

Một số liệt kê về các văn bản luật và văn bản dưới luật nêu trên cho thấy chính sách cho đội ngũ truyền thông chính sách cũng đã được quan tâm xây dựng. Nhưng, thực tiễn số lượng, chất lượng đội ngũ truyền thông cũng còn nhiều vấn đề. Nguyên nhân có thể từ chủ quan của người làm truyền thông, cơ quan truyền thông. Tuy nhiên phải nhận thấy trong nhiều nguyên nhân có nguyên nhân từ việc nhận thức, triển khai các chính sách đãi ngộ, chính sách về môi trường pháp lý; những nguyên nhân này cần có những giải pháp sao cho hiệu quả hơn. Điều này thể hiện ở trách nhiệm của từng đơn vị, đặc biệt là những đơn vị liên quan trực tiếp đến truyền thông chính sách nói chung, đến nguồn nhân lực làm công tác truyền thông, quản trị truyền thông chính sách nói riêng như: Bộ TT&TT; Bộ Nội vụ; một số Bộ, Ban ngành khác...

3. Một số gợi mở về môi trường pháp lý cho đội ngũ truyền thông chính sách ở Việt Nam

Thứ nhất, giải pháp mang tính lâu dài

Cần có nhận thức sâu sắc về vai trò của đội ngũ truyền thông chính sách, từ đó có nhiều hơn những chính sách cho đội ngũ này. Hiện nay, nhân lực tham gia truyền thông chính sách ở Việt Nam không nhiều nhưng khá đa dạng gồm đội ngũ phóng viên, nhà báo, các báo cáo viên, các chuyên viên của một số cơ quan. Họ được phân công một số công việc liên quan đến truyền thông chính sách khi có chính sách mới. Họ chưa thật chuyên nghiệp trong công việc. Hiện "cơ quan làm truyền thông chính sách chỉ chiếm khoảng 0,56%" ⁽⁶⁾ trong số hơn 800 cơ quan báo chí trong cả nước.

Số liệu trên cho thấy, đội ngũ làm truyền thông chính sách chuyên nghiệp ở Việt Nam còn rất ít, không ít bộ, ngành, địa phương chưa có đội ngũ cán bộ làm truyền thông chính sách chuyên trách; chưa thấy hết được tầm quan trọng của việc phải bố trí nguồn lực phù hợp (cả nhân lực, điều kiện làm việc và kinh phí) cho công tác truyền thông chính sách. Chính vì vậy mà chất lượng, hiệu quả truyền thông ở một số thời điểm chưa cao. Để khắc phục thực trạng này, cần có những chính sách cụ thể hoá chức danh để họ thực sự là những người truyền thông chính sách chuyên nghiệp. Vì

chỉ khi họ có vị trí, việc làm, trách nhiệm cụ thể để ràng buộc, khi đó, họ sẽ thực hiện đúng chức trách của mình cùng những kỹ năng được đào tạo bài bản. Và khi đó chất lượng, hiệu quả truyền thông chính sách sẽ tốt hơn.

Thực tế, để cụ thể hoá Nghị quyết số 12/NQ-CP ngày 30/01/2022 (Nghị quyết phiên họp Chính phủ thường kỳ tháng 01/2022), và được Chính phủ giao, Bộ TT&TT đã đề nghị các Bộ, cơ quan ngang bộ, cơ quan thuộc Chính phủ và UBND các tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương chỉ đạo rà soát, kiện toàn lại đội ngũ công chức, viên chức làm công tác truyền thông tại các bộ, ngành, địa phương mình theo hướng có bố trí bộ phận nhân sự chuyên trách có năng lực, kinh nghiệm, được đào tạo, tập huấn, bồi dưỡng kỹ năng, nghiệp vụ về truyền thông chính sách và xử lý khủng hoảng truyền thông.

Tiếp sau đó, ngày 09/3/2022, Bộ TT&TT đã ban hành công văn số 837/BTTTT-CBC gửi các Bộ, cơ quan ngang bộ, cơ quan thuộc Chính phủ; UBND các tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương về việc xây dựng đội ngũ truyền thông chính sách chuyên trách, chuyên nghiệp.

Tuy nhiên, để có hành lang pháp lý hiệu quả hơn cho đội ngũ truyền thông chính sách, các văn bản của Bộ TT&TT như kể trên, về lâu dài và mang tính chiến lược cần được bổ sung sớm, trình lên cấp có thẩm quyền để luật hoá (hiện nay mới ở mức là đề nghị hay công văn – đây không phải là những văn bản quy phạm pháp luật). Các văn bản được xây dựng cần quy định rõ đối tượng truyền thông chính sách là ai? Quyền lợi và nghĩa vụ của người truyền thông chính sách? Quy định khen thưởng, kỷ luật? Vai trò của chủ thể quản lý người tham gia truyền thông chính sách và những người liên quan...

Thứ hai, giải pháp trước mắt

Một là, cần có những quy định chặt chẽ hơn để tạo môi trường tác nghiệp thuận lợi hơn cho người làm truyền thông chính sách

Ngoài những chính sách trực tiếp cho đội ngũ những người làm công tác truyền thông chính sách, cần có những quy định với những người liên quan phục vụ cho việc công tác truyền thông chính sách chặt chẽ, nghiêm khắc hơn với những hình thức xử phạt

phù hợp để rắn đe, tạo điều kiện tác nghiệp phù hợp cho nhà báo, nhà truyền thông. Thực tế, mặc dù đã có chính sách, quy định chặt chẽ với người phát ngôn nhưng cũng vẫn còn những địa phương người thực hiện phát ngôn chưa đúng quy định.

Cụ thể như: “Thực hiện phát ngôn, cung cấp thông tin cho báo chí không đúng thẩm quyền; nội dung phát ngôn, thông tin cung cấp thiếu chính xác; thiếu chủ động, chưa linh hoạt trong việc vận dụng các hình thức cung cấp thông tin cho báo chí để triển khai công tác truyền thông chính sách; chưa thực hiện nghiêm việc công bố công khai và thông báo thông tin cho cơ quan quản lý Nhà nước khi có thay đổi người phát ngôn; chưa nghiêm túc tham gia các hội nghị tập huấn về phát ngôn hoặc cử người tham gia không đúng thành phần; thực hiện chưa đúng trách nhiệm phát ngôn và cung cấp thông tin cho báo chí theo Nghị định số 09/2017/NĐ-CP ngày 09/02/2017 của Chính phủ quy định chi tiết việc phát ngôn và cung cấp thông tin cho báo chí của các quan hành chính nhà nước...

Những hạn chế trên làm ảnh hưởng đến hoạt động báo chí đúng pháp luật, để xảy ra tình trạng báo chí thiếu thông tin, dẫn đến phản ánh một số vụ việc không đúng sự thật, gây bức xúc trong dư luận, ảnh hưởng đến hình ảnh của địa phương”⁽⁷⁾. Để khắc phục tình trạng này, một số địa phương đã có những “động thái” với những cuộc họp rút kinh nghiệm hoặc đưa ra một số công văn, yêu cầu cụ thể. Ví dụ như UBND tỉnh Daknong đã ban hành công văn số 3950/UBND-KGVX với nội dung chỉ đạo chặt chẽ, cụ thể hơn với người phát ngôn cho báo chí.

Trong thời đại thông tin bùng nổ, mạng xã hội phát triển như hiện nay, các cơ quan, đơn vị, địa phương cần xem báo chí chính thống là đối tác, cần xây dựng mối quan hệ hợp tác với truyền thông. Đồng thời, các cơ quan, đơn vị, địa phương cần chủ động cung cấp thông tin cho báo chí để tránh việc đưa thông tin thiếu khách quan, một chiều. Cùng với đó, các cơ quan xây dựng chính sách cũng cần xem xét đưa ra những chính sách thưởng, phạt nghiêm minh đối với người làm công tác phát ngôn. Chỉ khi có sự nhận thức đầy đủ của các đơn vị liên quan với những hành động cụ thể, trách nhiệm như vậy thì việc truyền thông chính sách mới hiệu quả.

Hai là, cần có quy định hay chính sách cụ thể hơn trong việc phối hợp giữa các đơn vị liên quan đến chính sách và truyền thông chính sách để chủ thể truyền thông chính

sách thực thi nhiệm vụ chất lượng, hiệu quả hơn

Tại Diễn đàn Tổng biên tập 2023, với chủ đề “Truyền thông chính sách: Góc nhìn từ các cơ quan báo chí”, qua thảo luận một số tổng biên tập, diễn giả nhấn mạnh đến một khía cạnh “thiếu chuyên nghiệp trong cung cấp thông tin”, cụ thể, cho rằng cho tới nay, công tác truyền thông chính sách vẫn còn một số vấn đề. Cụ thể “Việc thiếu kế hoạch, thiếu chủ động, thiếu chuyên nghiệp trong cung cấp thông tin và truyền thông đã để xảy ra những sự cố, khủng hoảng truyền thông trên một số lĩnh vực, làm ảnh hưởng đến việc thực hiện các chủ trương, đường lối, chính sách pháp luật của Nhà nước”⁽⁸⁾.

Nếu việc cung cấp thông tin không đầy đủ, thiếu trách nhiệm, thiếu sự phối hợp giữa các đơn vị cung cấp thông tin và truyền thông thông tin – chính sách thì hệ quả sẽ khó lường. Vậy nên, việc phối hợp này cần trách nhiệm và nhuần nhuyễn hơn để những người làm truyền thông chính sách thực hiện công việc chất lượng, hiệu quả hơn.

Một thực tế khác, thời gian qua cũng cho thấy, mối quan hệ hợp tác giữa cơ quan thông tấn báo chí với cơ quan chủ trì soạn thảo và các cơ quan quản lý Nhà nước khác còn chưa thật chặt chẽ. Không ít lãnh đạo đến công chức chủ trì soạn thảo chính sách không ai muốn đưa vấn đề ra sớm quá. Còn phía cơ quan thông tấn báo chí, những cán bộ trong những đơn vị được giao nhiệm vụ truyền thông chính sách trong chừng mực nào đó cũng bị động, lúng túng trong việc tìm kiếm nguồn lực để thực hiện hoạt động truyền thông chính sách. Chính vì vậy, để truyền thông chính sách hiệu quả, cần có chính sách hay quy định rõ hơn về vai trò trách nhiệm của cơ quan chủ trì soạn thảo và của các cơ quan thông tấn báo chí, của Bộ Tư pháp, Bộ TT&TT – những đơn vị liên quan đến chính sách, truyền thông chính sách, nguồn lực truyền thông chính sách.

Các đơn vị liên quan đến hoạt động truyền thông chính sách cũng cần xây dựng, hoạch định những giải pháp góp phần nâng cao chất lượng đội ngũ truyền thông. Ví dụ, Bộ TT&TT, hàng năm cần tính toán, đào tạo, bồi dưỡng và cung cấp thông tin cần thiết cho đội ngũ biên tập viên, phóng viên của tất cả các cơ quan thông tấn báo chí liên quan đến kỹ năng, trách nhiệm trong truyền thông chính sách pháp luật... Bộ Tư pháp có trách nhiệm bồi dưỡng cho đội ngũ báo cáo viên pháp luật để phối hợp với phóng viên, biên tập viên triển khai công tác truyền thông chính sách. Ngoài ra, các cơ

quan chủ trì soạn thảo chính sách cũng cần chủ động xây dựng kế hoạch, quy định rõ ràng hơn về vai trò của các cơ quan phối hợp trong việc truyền thông...

Ba là, cần có chế độ ngân sách cụ thể cho đội ngũ và có chính sách huy động nguồn lực khác đầu tư cho truyền thông chính sách

Năm 2019, Chính phủ đã ban hành Nghị định số 32/2019/NĐ-CP (ngày 10/4/2019), trong đó có việc đặt hàng các dịch vụ công, có liên quan việc đặt hàng các cơ quan thông tấn báo chí để thực hiện truyền thông. Nghị định 32 là cơ sở về nguồn lực tương đối để đầu tư cho truyền thông, đặc biệt cho đội ngũ thực hiện truyền thông chính sách. Tại hội nghị cuối tháng 11/2022 do Thủ tướng Chính phủ chủ trì, đã đưa ra nhiều kết luận để đẩy mạnh vai trò của các cơ quan thông tấn báo chí cũng như công tác truyền thông chính sách pháp luật, trong đó có đưa ra giải pháp kể từ năm 2023, Bộ Tài chính có trách nhiệm dành ít nhất 1-2% ngân sách phục vụ cho việc truyền thông chính sách từ sớm, từ xa⁽⁹⁾.

Tuy nhiên, đó mới chỉ là nguồn lực ngân sách Nhà nước, để việc truyền thông chính sách hiệu quả hơn, người làm công tác truyền thông chính sách có thêm động lực, có thể thêm những chính sách cụ thể để huy động thêm nguồn ngân sách từ các nguồn lực của xã hội. Hiện nay một số đơn vị đã chủ động đầu tư nguồn lực cho chính sách và truyền thông chính sách. Thực tế, có những Hội doanh nhân trẻ đã chủ động thành lập những Ban Nghiên cứu chính sách phát triển, quy tụ rất nhiều doanh nghiệp⁽¹⁰⁾.

Xét ở góc độ hiệu quả của doanh nghiệp, không ít đơn vị sẵn sàng bỏ ra nguồn tài chính nhất định để đồng hành cùng các cơ quan Nhà nước cho ra một chính sách đúng. Việc làm này cần khuyến khích bởi, khi một chính sách đúng được ban hành họ sẽ không phải tốn kém nhiều bởi các chính sách ban hành không phù hợp. Nếu có những chính sách khuyến khích các nguồn lực xã hội (xã hội hoá) cùng tham gia thì các nhà báo nói riêng, các nhà truyền thông chính sách nói chung có điều kiện hơn nhất là về nguồn tài chính hỗ trợ để làm truyền thông chính sách.

Bốn là, cần có chính sách cụ thể hơn về khen thưởng, kỷ luật cho đội ngũ những người trực tiếp làm công tác truyền thông chính sách

Mặc dù, đã có một số văn bản pháp luật và quy phạm pháp luật của Chính phủ và các Bộ, ngành liên quan đến truyền thông chính sách. Tuy nhiên, để triển khai có hiệu quả các văn bản này, cần có những hướng dẫn cụ thể hơn cho từng đối tượng, đặc biệt là những người trực tiếp làm công tác truyền thông – đưa chính sách đến công chúng. Hiện, mới chỉ có chính sách đối với các lãnh đạo (bổ nhiệm, bãi nhiệm, khen thưởng, kỷ luật).

Tóm lại, truyền thông chính sách ở Việt Nam đã được quan tâm. Về cơ bản, công tác truyền thông chính sách đã đến được với người dân. Người dân đã phần nào hiểu được chủ trương, đường lối của Đảng, Nhà nước; tự giác tham gia tổ chức thực hiện cùng với các cơ quan quản lý Nhà nước; người dân phản hồi lại các chính sách, góp ý chân thành góp phần bổ sung, hoàn thiện chính sách... Để kết quả này tiếp tục duy trì và phát triển hơn nữa cần sớm có môi trường pháp lý cho đội ngũ truyền thông phù hợp, chặt chẽ hơn./.

Tài liệu tham khảo

- (1) <https://xaydungchinhhsach.chinhphu.vn/diem-moi-trong-quy-dinh-ve-trach-nhiem-quyen-han-va-viec-bo-nhiem-mien-nhiem-khen-thuong-ky-luat-lanh-dao-co-quan-bao-chi-xuat-ban-119230409133247207.htm>
- (2) <https://baotintuc.vn/thoi-su/dien-dan-tong-bien-tap-2023-thay-doi-nhan-thuc-va-chu-dong-co-che-ve-truyen-thong-chinh-sach-20230929193708233.htm>
- (3) <https://www.baotravinh.vn/trong-nuoc/dang-nha-nuoc-dac-biet-coi-trong-cong-tac-truyen-thong-chinh-sach-25005.html>
- (4) <https://www.baotravinh.vn/trong-nuoc/dang-nha-nuoc-dac-biet-coi-trong-cong-tac-truyen-thong-chinh-sach-25005.html>
- (5) <https://tapchitoaan.vn/truyen-thong-chinh-sach-%E2%80%93-goc-nhin-tu-cac-co-quan-bao-chi9370.html>
- (6) <https://baotintuc.vn/thoi-su/dien-dan-tong-bien-tap-2023-thay-doi-nhan-thuc-va-chu-dong-co-che-ve-truyen-thong-chinh-sach-20230929193708233.htm>
- (7) <https://sttt.daknong.gov.vn/bao-chi-xuat-ban/chan-chinh-cong-tac-phat-ngon-va-cung-cap-thong-tin-cho-bao-chi.html>
- (8) <https://baophapluat.vn/dien-dan-truyen-thong-chinh-sach-goc-nhin-tu-cac-co-quan-bao-chi-post490033.html>
- (9) <https://hatinh.gov.vn/vi/tin-tuc-su-kien/tin-bai/14979/vi-sao-thu-tuong-chi-dao-phai-day-manh-truyen-thong-chinh-sach>

(10) <https://vov.vn/chinh-tri/vi-sao-thu-tuong-chi-dao-phai-day-manh-truyen-thong-chinh-sach-post1009740.vov>.